

УДК 027.54НБУВ:001.8]"364"

DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-3335.2024.1\(31\).305543](https://doi.org/10.18524/2707-3335.2024.1(31).305543)

Сокур Олена Леонідівна,

кандидатка наук із соціальних комунікацій,
завідувачка відділу науково-методичної роботи
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
проспект Голосіївський, 3, м. Київ, 03039, Україна
e-mail: sokuro1@ukr.net
тел.: +38 (044) 524 35 92
<https://orcid.org/0000-0001-9861-3283>
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57457558800>
ResearcherID GON-5837-2022

Клименко Оксана Зіновіївна,

кандидатка історичних наук, доцентка,
завідувачка відділу наукових видань
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
проспект Голосіївський, 3, м. Київ, 03039, Україна
e-mail: klimenko_oz@ukr.net
тел.: +38 (044) 524 23 14
<https://orcid.org/0000-0003-4821-8503>
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57457369900>
ResearcherID GPF-5449-2022

**ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ
УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Представлено три групи факторів, які мають визначальний вплив на функціонування української бібліотечної практики: суспільно-політичні умови, технологічні і кадрові. Наведено різноаспектні завдання, на виконання яких зорієнтований працівник бібліотеки наукової установи Національної академії наук України в умовах цифровізації. Розкрита трирівнева структура науково-методичної діяльності Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, котра включає загальнобібліотечний, мережевий та загальнодержавний рівні.

В умовах воєнного стану Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського успішно реалізовується нова модель науково-методичної діяльності – науково-комунікаційна, що базується на бібліотечній взаємодії та комунікації, інформуванні та моніторингу. Науково-методична діяльність у складних реаліях сьогодення цілеспрямовано зорієнтована на удосконалення роботи бібліотечної мережі Національної академії наук України, системно працює на підвищення фахового рівня академічних бібліотекарів, продук-

тивно пропагує надбання науковців України у національному електронному середовищі та успішно інтегрує досягнення української науки в консолідований інформаційний простір.

Ключові слова: електронне середовище, методичної роботи, науково-методична діяльність бібліотеки, Національна академія наук України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, цифровізація.

Вітру не буде, слід гребти руками
Лесь Танюк

Постановка проблеми у загальному вигляді. Успішне вирішення стратегічних завдань, які сьогодні вирішує Україна, залежить і від системної інформаційної підтримки фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Саме в цьому полягає місія бібліотечної мережі Національної академії наук України (далі НАН України). Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (далі НБУВ) «є найбільшою в Україні державною бібліотекою національного статусу, провідним науково-інформаційним та соціокультурним центром держави, а також науково-дослідним інститутом Національної академії наук України» [12, с. 3]. Упродовж ста років Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського очолює, координує та здійснює науково-методичний супровід академічної мережі. В умовах ментальної і технологічної революцій науково-методична діяльність (далі НМД) НБУВ зазнала значних змін як у науково-теоретичних підходах, так і збагаченні функцій та розширенні завдань.

Аналіз досліджень і публікацій. Процес модернізації українських бібліотек, що розпочався у 1991 р. від самого початку здобуття Україною незалежності, і нова соціально-культурна парадигма їхнього розвитку – головний стимул інноваційних змін у бібліотечній галузі. Інноваційні перетворення, особливо в умовах активних бойових дій, стосуються всіх напрямів бібліотечної діяльності, пов'язані зі всіма сферами функціонування книгозбірень, особливо з комунікативною функцією зі зовнішнім середовищем. Паралельно здійснюється й активне науково-методичне оновлення діяльності бібліотечної системи країни, адже сьогодні кардинально вплинуло на традиційні функції бібліотеки, трансформувало її соціальну роль у сучасному українському суспільстві.

На зміну наявних стереотипів щодо взаємодії бібліотеки і суспільства, на істотне перетворення усього бібліотечного середовища вирішально впливає процес цифровізації. У нових інформаційно-технологічних умовах книгозбірні є активними суб'єктами цих процесів. Із впровадженням у свою діяльність інформаційно-комунікаційних технологій, залучаючи широке коло користувачів до роботи в новому комунікативному форматі, бібліотеки сприяють поступовому формуванню в українському суспільстві інформаційної культури. Крім того, бібліотеки поступово стають надійним системним складником соціокультурної інфраструктури регіону, формуючи навколо себе своєрідне культурне та

інформаційно-комунікативне середовище, особливу увагу приділяючи національній культурі та міжкультурній взаємодії [1, с. 5]. Зазначимо, що ще у 1926 р. С. Постернак, виокремлюючи першочергові завдання наукових бібліотек, наголошував: «велика проблема дерусифікації й створення найкращих умов для розвитку національних культур, культур широких робітничо-селянських мас (української, єврейської, польської й ін.), що живуть на території УСРР. <...>. Їхні національні завдання – створити знаряддя до розвитку національних культур на Україні» [5, с. 20].

Дослідження суті і змісту науково-методичної роботи базуються на ґрунтовних розробках українських учених та практиків бібліотечної галузі, зокрема, О. Башун, В. Загуменної, О. Клименко, О. Кравченко, О. Куніч, І. Луньової, І. Макеєвої, О. Мацей, С. Науменко, Т. Опольської, А. Свободи, М. Слободяника, Н. Смаглової, О. Сокур, Г. Солоіденко, Л. Татарчук, К. Тишкевич, Н. Харчук, І. Шевченко та інших.

Сьогоднішні реалії змінили підходи до науково-методичної діяльності, спричинивши її структурні перетворення. Але, як слушно зауважує А. Свобода, «методична служба і в минулому, і сьогодні залишається досить гнучкою, і залежно від потреб часу, від завдань бібліотек визначає пріоритети в методичній роботі» [6, с. 7], адже саме рівень методичного забезпечення визначає стан усієї бібліотечної галузі.

Ми погоджуємося з М. Слободяником, що головна функція наукової книгозбірні – «у формуванні інформаційного потенціалу бібліотеки та його доведенні по різноманітних комунікативних каналах до учених і спеціалістів» [7, с. 11].

Отже, на сучасному етапі переосмислення функцій бібліотечного інституту держави вкотре виникає потреба в переосмисленні сутності та основних тенденцій науково-методичної діяльності українських бібліотек, оскільки саме цей напрям їхньої роботи викликає найбільше дискусій.

Мета статті – розкрити основні тенденції науково-методичної діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в умовах російсько-української війни.

Методологія дослідження полягає в застосуванні нормативного, альтернативного, соціокомунікативного, системного та структурно-функціонального підходів, методів аналізу, синтезу та узагальнення, когнітивного, взаємозв'язку теорії і практики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Карантин, який було запроваджено в Україні з березня 2020 р. для запобігання поширенню інфекційного захворювання, викликаного коронавірусною інфекцією COVID-19, та стрімкий розвиток інформаційно-комунікативних технологій, стали тим поштовхом, який призвів до переорієнтації науково-методичної діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в новий формат, тим самим започаткувавши практичні кроки до формування сучасних інформаційно-комунікативних компетентностей фахівців бібліотечної мережі НАН України.

Повномасштабна війна та збільшення на її фоні інформаційного тиску, розповсюдження кібертероризму і хакерських атак має на меті підірвати основи національної безпеки нашої країни, а, отже, знищити Україну та українців. Саме тому пріоритетом науково-методичної роботи НБУВ є підвищення рівня готовності бібліотечних працівників мережі до виконання своїх професійних обов'язків на високому інформаційно-комунікаційному рівні, до вирішення завдань, які актуальні для кожного конкретного етапу розвитку українського суспільства [4].

Сучасні реалії функціонування української бібліотечної практики ми поділяємо на такі три великі групи:

- 1) *суспільно-політичні умови*: у 2014 р. анексія Автономної Республіки Крим, окупація частин Донецької та Луганської областей, карантинні обмеження через коронавірусну хворобу, повномасштабне вторгнення російських військ на територію України (з 24 лютого 2022 р.);
- 2) *технологічні*: повсюдне використання інформаційно-комунікаційних технологій, динамічне поширення інноваційних технологій (штучний інтелект), цифровізація усіх сфер життя українського суспільства, глобалізація, поширення Інтернету (більше 90% українців користуються всесвітньою мережею);
- 3) *кадрові*: необхідність навчання упродовж життя задля підвищення рівня професійної майстерності, потреба набуття й удосконалення цифрових компетенцій стосовно інноваційних цифрових носіїв та інформаційно-комунікаційних механізмів, опанування нових знань для ефективного здійснення актуальних завдань, зокрема навігації в інформаційному просторі.

Саме сукупність цих факторів має вплив і на провадження НМД провідного науково-інформаційного комплексу держави – Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Відділ науково-методичної роботи, який є структурним підрозділом Інституту бібліотекознавства НБУВ, реалізовує усі напрями науково-методичної діяльності, котрі охоплюють науково-теоретичний та організаційно-методичний супровід як Бібліотеки, так і бібліотечної мережі Національної академії наук України. НБУВ фактично століття є координаційним науково-методичним центром для 93 інформаційних відділів та бібліотек наукових установ НАН України [9, с. 164].

Сьогодні бібліотечний працівник академічної бібліотеки зорієнтований на виконання значної кількості різноаспектних завдань, серед яких виокремлюємо такі:

- присвоєння індексу УДК та отримання DOI (для наукових творів) науковців своєї установи;
- здійснення групового та індивідуального інформування користувачів;
- надання послуги електронної доставки документів;
- оформлення та адміністрування як сторінки бібліотеки, так і сторінки новин на сайті своєї наукової установи;

- ведення сторінок у соціальних мережах;
- адміністрування авторських та інституційних профілів у базах даних наукового цитування [11];
- здійснення комплексу заходів із організації ліцензійного доступу до наукових ресурсів, інформаційного супроводу користування ними;
- інформаційне та бібліографічне забезпечення наукових досліджень через підготовку бібліографічних покажчиків до пам'ятних дат, видання інформаційних посібників, бюлетенів нових надходжень тощо;
- протидія фейкам та дезінформації через оформлення електронних вітрин та буктрейлерів до традиційних виставок;
- участь бібліотекарів у науково-дослідній роботі наукової установи та дослідженнях у галузі бібліотекознавства, бібліографії та книгознавства, узагальненні та оприлюдненні отриманих результатів у публікаціях та виступах на наукових заходах з метою пропагування діяльності як книгозбірні, так і установи;
- документування воєнних подій, висвітлення досвіду функціонування книгозбірень та наукових установ в умовах воєнного часу [3].

Якщо двадцять років тому науковці [8, с. 163] акцентували увагу на науково-методичній діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як фактора розвитку бібліотечно-інформаційних ресурсів України, то у цифрову епоху медіапростір як нова реальність, у якій бібліотеки повинні знайти своє місце, «стає ключовим для залучення нового покоління читачів та активізації культурно-освітніх ініціатив, тому його розширення відбувається у контексті формування поліфункціонального, доступного та інноваційного середовища» [13, с. 158]. Саме тому, як слушно наголошує С. Хрущ, «наукове обговорення щодо професійної структури та компетентісної готовності бібліотечних фахівців стає дедалі більш актуальним, особливо в контексті зростаючої ролі цифрових технологій у бібліотечній справі» [13, с. 158].

Варто наголосити, що НМД НБУВ у реаліях воєнного стану зазнала змін, і, на наше переконання, багато в чому позитивних. Чільним завданням науково-методичної діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського є організація заходів задля підвищення фахового рівня бібліотечних працівників НАН України. Чинну систему підвищення кваліфікації бібліотекарів як невід'ємного складника НМД НБУВ характеризує гнучкість, актуальність, динамічність, плановість та варіативність. Її призначення – поповнення фахових знань, опанування нових умінь, оволодіння новими функціональними обов'язками, удосконалення набутих навичок, стимулювання самоосвіти, мотивування до кар'єрного зростання та безперервного розвитку наявного кадрового потенціалу.

В умовах воєнного стану Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського успішно реалізовується нова модель науково-методичної діяльності – науково-комунікаційна, що базується на бібліотечній взаємодії та комунікації, інформуванні та моніторингу. Залучення представників бібліотек різних систем

і відомств як учасників та спікерів заходів із підвищення кваліфікації сприяло, насамперед, пропагуванню інтелектуального та кадрового потенціалу провідного науково-інформаційного комплексу держави, що результувалося у значному збільшенні консультацій від бібліотекарів різних систем і відомств задля оптимального вирішення складних завдань бібліотечного будівництва.

Тобто, професійна взаємовигідна партнерська співпраця в українській бібліотечно-інформаційній сфері є концептуальною засадою у поширенні та обміні кращим досвідом провадження бібліотечної практики, інтеграційних процесів популяризації здобутків українських учених у світовий інформаційний простір. «Науково-методична діяльність не тільки теоретично узагальнює напрацьований досвід, обґрунтовує впровадження нововведень і результатів наукових досліджень, а й прогнозує тенденції розвитку бібліотечної справи, аналізує і вдосконалює взаємодію бібліотеки, користувача, бібліотекарів і засобів комунікації» [2, с. 22].

Особливістю науково-методичної діяльності НБУВ є трирівнева структура: загальнобібліотечний, мережевий та загальнодержавний.

На *першому загальнобібліотечному рівні*, насамперед, регулярно відбуваються засідання (почасти розширені) Науково-методичної ради Інституту бібліотекознавства, на яких наукові та бібліотечні працівники Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського обговорюють назрілі питання у виробничих процесах НБУВ, шукають оптимальні шляхи вирішення поставлених завдань, рекомендують дисертаційні дослідження до захисту, авторські рукописи монографічних досліджень до винесення на обговорення Вченою радою НБУВ тощо.

На *другому мережевому рівні*, який охоплює мережу академічних бібліотек, робота сконцентрована у кількох напрямках: методичний супровід діяльності бібліотек наукових установ НАН України (зокрема працівники відділу науково-методичної роботи відвідали всі 65 бібліотек Києва, постійно здійснюють моніторинг сторінок бібліотек на сайтах наукових установ, сторінок у соціальних мережах, проводять анкетування), щорічно відбувається аналіз їхньої звітності, координується робота з пропагування діяльності бібліотек (регулярні виступи на семінарах із підвищення кваліфікації, участь із доповіддю на традиційній конференції НБУВ «Бібліотека. Наука. Комунікація», сприяння в опублікуванні тез у збірнику матеріалів, допомога в підготовці публікацій на сторінках науково-теоретичного і практичного журналу «Бібліотечний вісник» та «Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського») тощо.

Третій загальнодержавний рівень інституціалізувався власне в умовах воєнного стану, коли проведення заходів із підвищення кваліфікації в онлайн-форматі уможливило участь представників бібліотек різних систем і відомств. Звичайно цьому сприяли і такі фактори, як проведення великої роботи з налагодження інформування української бібліотечної спільноти через іменні електронні листи, пости в соціальних мережах, оголошення на офіційному порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського тощо. Але, на наше переконання,

вирішальним стала саме актуальна тематика зустрічей та запрошення знаних спікерів.

Отже, основні тенденції організації науково-методичної діяльності НБУВ в умовах воєнного стану нами виокремлено такі:

- 1) розширення на загальнодержавний рівень;
- 2) актуальність тематики заходів із підвищення кваліфікації;
- 3) запрошення спікерів, які репрезентують українські бібліотеки різних систем і відомств;
- 4) проведення засідань онлайн, з одного боку удоступнює кращий накопичений досвід, а з іншого уможливило збільшити кількість заходів (з традиційних двох у довоєнний період до чотирьох у 2023 р.);
- 5) інформаційна відкритість (програми, презентації доповідей, детальна інформація про проведений захід оперативно публікуються на офіційному порталі НБУВ);
- 6) вихід усіх складників НМД за межі академічної мережі (надання фахових консультацій представникам бібліотек різних систем і відомств).

Наукова новизна представленої роботи збагачує сучасні уявлення про сутність, зміст і напрями науково-методичної діяльності провідного науково-інформаційного комплексу держави в умовах війни. Представлено три групи факторів, які мають визначальний вплив на функціонування української бібліотечної практики: суспільно-політичні умови, технологічні і кадрові. Наведено різноаспектні завдання, на виконання яких зорієнтований працівник бібліотеки наукової установи Національної академії наук України в умовах цифровізації. Розкрита трирівнева складова науково-методичної діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, котра включає загальнобібліотечний, мережевий та загальнодержавний рівні.

Висновки. Враховуючи все вищевикладене, ми можемо стверджувати, що в умовах воєнного стану Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського успішно реалізовується нова концепція науково-методичної діяльності «як відкритого методичного інформаційного простору» [2, с. 20]. Серед основних тенденції організації науково-методичної діяльності НБУВ в умовах воєнного стану виокремлено: 1) розширення на загальнодержавний рівень; 2) актуальність тематики заходів із підвищення кваліфікації; 3) запрошення українських спікерів із бібліотек різних систем і відомств; 4) проведення засідань онлайн удоступнило кращий накопичений досвід та уможливило збільшити кількість заходів; 5) інформаційна відкритість; 6) вихід усіх складників науково-методичної діяльності за межі академічної мережі. Науково-методична діяльність НБУВ у складних реаліях сьогодення цілеспрямовано зорієнтована на удосконалення роботи бібліотечної мережі НАН України, системно працює на підвищення фахового рівня академічних бібліотекарів, продуктивно пропагує надбання науковців України у національному електронному середовищі та успішно інтегрує досягнення української науки в консолідований інформаційний простір.

Список використаних джерел

1. *Вилегжаніна Т.* Роль і місце публічної бібліотеки в українському суспільстві / Т. Вилегжаніна // *Бібл. планета*. – 2008. – № 2. – С. 4–6.
2. *Загуменна В. В.* Науково-методична діяльність як важлива складова розвитку сучасної бібліотеки / В. В. Загуменна, О. І. Кузьменко, Д. М. Дейч // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2020. – № 2. – С. 20–27.
3. *Іваненко С.* Основні напрями діяльності бібліотеки наукової установи Національної академії наук України в умовах воєнного стану / С. Іваненко // *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. – 2023. – Вип. 68. – С. 125–138.
4. *Клименко О.* Підвищення кваліфікації бібліотекарів як пріоритетний напрям науково-методичної роботи НБУВ в умовах суспільних викликів / О. Клименко, О. Сокур // *Вісн. Кн. палати*. – 2023. – № 9. – С. 37–43.
5. *Постернак С. П.* Проблеми наукових бібліотек УСРР / С. П. Постернак // *Бібл. зб.* – 1926. – Ч. 1 : Праці Першої конференції наукових бібліотек УСРР. – С. 16–23.
6. *Свобода А. А.* Методична діяльність як типологічна функція національної бібліотеки (перспективи її розвитку в НБУВ) / А. А. Свобода // *Бібл. вісн.* – 1998. – № 2. – С. 6–9.
7. *Слободяник М. С.* Методологічні аспекти дослідження наукової бібліотеки / М. С. Слободяник // *Бібл. вісн.* – 1993. – № 1–2. – С. 7–12.
8. *Смаглова Н.* Науково-методична діяльність як фактор розвитку бібліотечно-інформаційних ресурсів України / Н. І. Смаглова // *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. – 2001. – Вип. 7. – С. 160–167.
9. *Сокур О. Л.* Інформаційно-комунікаційна діяльність бібліотечної мережі Національної академії наук України в системі наукових комунікацій : монографія [Електронний ресурс] / О. Л. Сокур, О. З. Клименко ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : НБУВ, 2023. – 297 с. – Режим доступу: <http://irbis-nbu.gov.ua/everlib/item/er-0004724> (дата звернення: 03.02.2024). – Загол. з екрана.
10. *Сокур О. Л.* Науково-методична робота у сучасному інформаційному середовищі: теоретичні засади / О. Л. Сокур, О. З. Клименко // *Трансформація діяльності медичних бібліотек в реаліях сьогодення : матеріали 21-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 15 листоп. 2023 р.)* / Нац. наук. мед. б-ка України. – Київ, 2023. – С. 34–35.
11. *Сокур О.* Наукометрія у діяльності українських наукових бібліотек [Електронний ресурс] / О. Сокур // *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіц. вебпортал*. – Електрон. дані. – Україна, 2013–2024. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/node/6348> (дата звернення: 03.02.2024). – Загол. з екрана.
12. *Стратегія розвитку Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (2022–2025)* // *Бібл. вісн.* – 2023. – № 2. – С. 3–6.
13. *Хрущ С. С.* Компетентності бібліотечного фахівця як чинник формування інноваційного медіапростору / С. С. Хрущ // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. – 2023. – № 4. – С. 156–164.

References

- [1]. Vylegzhanina T. Rol i mistse publichnoi biblioteki v ukrainskomu suspilstvi [The role and place of the public library in Ukrainian society]. *Bibliotekna planeta [Library Planet]*, 2008, no. 2, pp. 4–6.
- [2]. Zagumenna V., Kuzmenko O., Deich D. Naukovo-metodychna diialnist yak vazhlyva skladova rozvytku suchasnoi biblioteki [Scientific and methodological activities as important components of modern library development]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia [Library science. Record Studies. Informology]*, 2020, no. 2, pp. 20–27.
- [3]. Ivanenko S. Osnovni napriamy diialnosti biblioteki naukovoї ustanovy Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [The main areas of activity of the library of the scientific institution of the National Academy of Sciences of Ukraine in the conditions of martial law]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [Scientific works of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine]*, 2023, no. 68, pp. 125–138.
- [4]. Klymenko O., Sokur O. Pidvyshchennia kvalifikatsii bibliotekariv yak priorytetnyi napriam naukovo-metodychnoi roboty NBUV v umovakh suspilnykh vyklykiv [Improving the qualifications of librarians as a

- priority direction of scientific and methodical work of the VNLU in the conditions of social challenges]. *Visnyk Knyzhkovoї palaty [Bulletin of the Book Chamber]*, 2023, no. 9, pp. 37–43.
- [5]. Posternak S. P. Problemy naukovykh bibliotek USRR [Problems of scientific libraries of the USSR]. *Library collection*. 1926, no 1. Proceedings of the First Conference of Scientific Libraries of the USSR, pp. 16–23.
- [6]. Svoboda A. A. Metodychna diialnist yak typolohichna funktsiia natsionalnoi biblioteki (perspektyvy yii rozvytku v NBUV) [Methodical activity as a typological function of the national library (prospects of its development in the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine)]. *Biblioteknyi Visnyk*, 1998, no. 2, pp. 6–9.
- [7]. Slobodianyuk M. S. Metodolohichni aspekty doslidzhennia naukovoї biblioteki [Methodological aspects of scientific library research]. *Biblioteknyi Visnyk*, 1993, no. 1–2, pp. 7–12.
- [8]. Smaglova N. Naukovo-metodychna diialnist yak faktor rozvytku bibliotечно-informatsiinykh resursiv Ukrainy [Scientific and methodical activity as a factor in the development of library and information resources of Ukraine]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [Scientific works of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine]*, 2001, no. 7, pp. 160–167.
- [9]. Sokur O. L., Klymenko O. Z. *Informatsiino-komunikatsiina diialnist bibliotечної мережі Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy v systemi naukovykh komunikatsii [Information and communication activities of the library network of the National Academy of Sciences of Ukraine in the system of scientific communications]*. Kyiv, 2023, 297 p. Available at: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004724> (accessed: 03.02.2024).
- [10]. Sokur O. L., Klymenko O. Z. Naukovo-metodychna robota u suchasnomu informatsiinomu seredovyschi: teoretychni zasady [Scientific-methodological work in the modern information environment: theoretical foundations]. In *Transformation of medical libraries in today's realities. Proceedings of the 21st International Science and Practicel conference (2023, November 15), National of Science Medical Library of Ukraine*. Kyiv, 2023, pp. 34–35.
- [11]. Sokur O. Naukometriia u diialnosti ukrainskykh naukovykh bibliotek [Scientometrics in the activities of Ukrainian scientific libraries]. *V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine: officer. webportal*. Available at: <http://www.nbuv.gov.ua/node/6348> (accessed: 03.02.2024).
- [12]. Stratehiia rozvytku Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho (2022–2025) [Development strategy of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine (2022–2025)]. *Biblioteknyi Visnyk*, 2023, no. 2, pp. 3–6.
- [13]. Khrushch S. Kompetentnosti bibliotечноho fakhivtsia yak chynnyk formuvannia innovatsiinoho mediaprostoru [Competences of a Library Specialist as a Factor in the Formation of Innovative Media Space]. *Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia [Library Science. Record Studies. Informology]*, 2023, no. 4, pp. 156–164.

Надійшла 08.04.2024 р.

Sokur O.,

Candidate of Social Communications (PhD),
Head of the Department of Scientific and Methodical Work,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine
3 Holiivskyi Av, Kyiv, 03039, Ukraine
e-mail: sokurolo@ukr.net
tel.: +38 (044) 524 35 92
<https://orcid.org/0000-0001-9861-3283>

Klymenko O.,

Candidate of Historical Sciences (PhD), Associate Professor,
Head of the Department of Scientific Publications,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine
3 Holiivskyi Av, Kyiv, 03039, Ukraine
e-mail: klimenko_oz@ukr.net
tel.: +38 (044) 524 23 14
<https://orcid.org/0000-0003-4821-8503>

**THE MAIN TRENDS OF THE SCIENTIFIC AND
METHODOLOGICAL ACTIVITIES OF THE V. I. VERNADSKYI
NATIONAL LIBRARY OF UKRAINE UNDER
THE CONDITIONS OF MARITAL STATE**

Summary

The purpose of the article is to reveal the main trends of the scientific and methodological activity of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine in the conditions of the Russian-Ukrainian war.

The research methodology consists in the application of normative, alternative, socio-communicative, systemic and structural-functional approaches, methods of analysis, synthesis and generalization, cognitive, the relationship between theory and practice.

The scientific novelty of the presented work enriches modern ideas about the essence, content and directions of the scientific and methodological activity of the leading scientific and information complex of the state in the conditions of war. Three groups of factors are presented, which have a decisive influence on the functioning of Ukrainian library practice: social and political conditions, technological and personnel.

Conclusions. In the conditions of martial law, the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine is successfully implementing a new model of scientific and methodological activity - scientific and communication, based on library interaction and communication, information and monitoring. Scientific and methodological activity in today's complex realities is purposefully focused on improving the work of the library network of the National Academy of Sciences of Ukraine, systematically works to improve the professional level of academic librarians, productively promotes the assets of Ukrainian scientists in the national electronic

environment and successfully integrates the achievements of Ukrainian science into a consolidated information space.

Keywords: scientific and methodological activity of the library, electronic environment, digitalization, main trends of methodical work, V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine, National Academy of Sciences of Ukraine.